

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

Кафедра економіки та економічної теорії

Методичні рекомендації

з вивчення дисципліни

«АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЙ»

**Для студентів денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 051 Економіка
Освітньо-наукова програма: «Аналітична економіка»**

**Тернопіль
ЗУНУ
2023**

Чирак І. М. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компанії». Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 20 с.

Автор: **Чирак Ірина Миколаївна,**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ

Рецензенти: **Зварич Ірина Ярославівна,**
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної економіки ЗУНУ

Кирич Наталія Богданівна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя

**Відповідальний
за випуск:** **Козюк Віктор Валерійович,**
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та економічної теорії
ЗУНУ

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та економічної теорії
(протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

ВСТУП

Вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній» здійснюється відповідно до навчальної програми, розробленої за вимогами освітньо-наукової програми підготовки магістрів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.

Метою вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній» є формування у студентів базових знань з теорії та практики управління вартістю і набуття ними відповідних професійних компетентностей, необхідних для ухвалення рішень, що забезпечують формування ефективної моделі поведінки компаній на основі вартісного підходу.

Завдання вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній» полягає в опануванні студентами теоретичних основ управління вартістю; засвоєнні методики різних підходів до оцінки вартості; закріпленні теоретичних положень, розв'язанні конкретних завдань, пов'язаних з розробленням заходів щодо збільшення величини вартості компаній; опануванні навичками щодо оцінки вартості підприємств як цілісного майнового комплексу, визначенні вартості окремих складових його активів та обґрунтуванні напрямів збільшення вартості бізнесу.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

– здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;

– здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси;

– здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Передумовами вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній» є наявність у студентів глибоких, системних знань з навчальних курсів «Методологія наукових досліджень», «Ділові комунікації англійською мовою» та «Моделі та технології прийняття управлінських рішень».

У результаті вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній» студенти повинні вміти розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності; збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань; приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень; обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЙ»

Змістовний модуль 1.

Сутнісна характеристика та еволюція розвитку теорії управління вартістю компанії

Тема 1. Концептуальні основи розвитку вартісного підходу до управління компанією

Поняття вартості як критерію ефективності функціонування компанії. Економічний зміст вартості компанії. Види вартості. Фактори формування вартості підприємства. Об'єкти оцінювання ринкової вартості компанії. Цілі управління вартістю компанії.

Оцінка вартості компанії. Ринкова вартість. Інвестиційна вартість. Балансова вартість. Вартість для цілей оподаткування. Ліквідаційна вартість. Страхова вартість. Вартість заміщення. Вартість обміну.

Сучасні теоретичні концепції управління вартістю. Концепція управління вартістю компанії (VBM – Value-Based Management). Чинники вартості. Структуризація та обґрунтування ключових чинників вартості компанії. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення вартості компанії. Переваги вартісно-орієнтованого підходу до управління компанією. Особливості організації процесу управління вартістю.

Література: 2, 3, 5, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23.

Тема 2. Моделі вартісно-орієнтованого управління компанією

Моделювання вартості компанії. Характеристика концептуальної моделі управління вартістю А. Дамодарана, заснованої на методі дисконтування грошових потоків. Особливості застосування моделі «Пентагон» McKinsey, заснованої на ключовій ролі реструктуризації як інструменту управління вартістю. Модель К. Уолша. Модель збалансованої системи показників Р. Каплана і Д. Нортон (Balanced Scorecard - BSC). Інтегральна система управління вартістю на основі збалансованих карт показників.

Зовнішні та внутрішні фактори впливу на формування вартості компанії в сучасних ринкових умовах. Зовнішнє середовище компанії. Внутрішнє середовище компанії.

Вартісний підхід в управлінні вартістю компанії. Показники вартісної оцінки компанії. Додана економічна вартість (EVA – Economic Value Added). Додана ринкова вартість (MVA – Market Value Added). Рентабельність інвестицій (CFROI –

Cash Flow Return on Investments). Додана акціонерна вартість (SVA – Shareholders Value Added). Додана грошова вартість (CVA – Credit Valuation Adjustment).

Метод ринкової доданої вартості (Market Value Added, MVA). Ринкова капіталізація. Ринкова вартість боргів компанії. Еконо-мічна додана вартість (Economic Value Added, EVA).

Метод акціонерної доданої вартості (Shareholder Value Added, SVA).

Література: 2, 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 20, 22, 23.

Тема 3. Формування механізму управління вартістю компанії

Сутність управління вартістю підприємства. Складові елементи та етапи процесу управління вартістю компанії та їх характеристика. Принципи управління вартістю компанії. Кларксонівські принципи як основа взаємовідносин між найманим менеджментом компанії і власниками (Clarkson Principles). Формування механізму управління вартістю компанії. Управління фінансовим важелем у процесі створення вартості підприємства. Реалізація дивідендної політики. Моделі та види дивідендної політики. Оцінка ефективності системи управління вартістю. Інформаційне забезпечення управління вартістю компанії.

Концепції та інформаційне забезпечення управління вартістю компанії. Стандарти оцінювання вартості компанії. Міжнародні та національні стандарти оцінної діяльності: витратний, дохідний та порівняльний підходи.

Сучасне інформаційне забезпечення оцінної діяльності. Зовнішня інформація. Внутрішня інформація.

Етапи фінансового аналізу з метою оцінювання вартості компанії. Фінансова показники, що характеризують діяльність компанії. Оцінка майнового стану компанії. Оцінка ліквідності компанії. Оцінка платоспроможності або структури капіталу компанії. Оцінка ділової активності компанії. Оцінка рентабельності компанії. Аналіз маркетингової стратегії.

Література: 1, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 19, 21.

Тема 4. Позичування підприємства на фондовому ринку як елемент управління вартістю

Форми та види фінансових інструментів. Інструменти фондового ринку. Основні інструменти. Похідні інструменти.

Чинники, що впливають на зростання ринкової вартості цінних паперів підприємства. Ситуація первинної емісії акцій. Ситуація наступних емісій акцій. Джерела інформації про фондову активність підприємства.

Визначення напрямів управління вартістю підприємства шляхом активізації його діяльності на фондовому ринку. Капіталізація. Процедури управління ринковою капіталізацією підприємства. Первинне публічне розміщення акцій приватної компанії на біржі IPO (Initial Public Offering).

Показники оцінки позиціонування компанії на фондовому ринку: дохід на акцію, цінність акції, рентабельність акції, дивідендний дохід, коефіцієнт котирування акцій.

Література: 2, 3, 5, 6, 14, 17, 22.

Тема 5. Організаційні особливості та основні підходи до оцінювання вартості компанії

Сутність та призначення оцінки вартості компанії. Організація процедури оцінки вартості майна. Методичне забезпечення оціночної діяльності.

Принципи та підходи до оцінювання вартості підприємств: дохідний, витратний та порівняльний підходи. Дохідний, майновий (витратний) та ринковий підходи в оцінці вартості підприємства. Оцінка вартості підприємства на основі опціонного підходу (опціонних моделей ціноутворення). Переваги та недоліки підходів до оцінки вартості компанії.

Дохідний підхід оцінки вартості компанії. Метод дисконтування грошових потоків. Метод капіталізації доходу. Класифікація грошових потоків. Способи розрахунку грошових потоків: прямий і непрямий. Класифікація операцій за рухом грошових коштів компанії. Види діяльності компанії: операційна, інвестиційна, фінансова. Схеми розрахунку грошового потоку для власного та інвестованого капіталів непрямим способом.

Витратний підхід до оцінювання вартості компанії. Сутність витратного підходу. Переваги та недоліки витратного підходу. Складові елементи витратного підходу: метод чистих активів (скоригованої балансової вартості), метод заміщення, метод розрахунку ліквідаційної вартості. Процес визначення суми чистих активів. Етапи оцінки ліквідаційної вартості.

Порівняльний підхід до оцінювання вартості компанії. Методи оцінювання вартості компанії при порівняльному підході: метод ринку капіталу, метод угод, метод галузевих коефіцієнтів. Метод цінних мультиплікаторів. Інтервальні мультиплікатори: ціна/дохід, ціна/грошовий потік, ціна/дивідендні виплати, ціна/виручка від реалізації. Моментні мультиплікатори: ціна/балансова вартість активів, ціна/чиста вартість активів. Метод компанії-аналога. Процес застосування порівняльного підходу до оцінювання вартості компанії на практиці.

Переваги та недоліки підходів до оцінювання вартості компанії.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 17, 23.

Змістовний модуль 2.

Оцінювання вартості компанії: теоретичні та практичні аспекти

Тема 6. Методи оцінки вартості компанії в рамках ринкового та витратного підходів

Технологія застосування порівняльного (ринкового) підходу до оцінки вартості підприємства. Реальна ціна продаж. Оцінка підприємства. Збір інформації. Матеріали консалтингових фірм і рейтингових агентств. Підприємства – аналоги. Галузева приналежність. Метод ринку капіталу (компанії-аналога). Метод порівняння продажів (транзакцій). Метод галузевих коефіцієнтів. Метод зіставлення мультиплікаторів.

Майновий (витратний) підхід до оцінки вартості бізнесу. Ліквідаційна вартість. Оцінка ліквідаційної вартості.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 15.

Тема 7. Методи оцінки вартості компанії в рамках дохідного підходу

Дві групи очікування доходів. Прогноз грошових потоків. Надприбуток.

Методи дисконтування грошових потоків (Discounted Cash-flow, DCF).

Грошові потоки: інвестованого капіталу, власного капіталу. Два підходи до методу дисконтування грошових потоків: Entity (брутто-вартість - на базі сукупного капіталу) та Equity (нетто-вартість - на базі власного капіталу). Показники оцінки. Метод прямої капіталізації. Метод аналізу надприбутку. Метод економічної доданої вартості.

Показник рентабельності грошових потоків від інвестицій (Cash Flow Return on Investment, CFROI).

Модель Cash Value Added (CVA). Концепція залишкового доходу.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 17, 21.

Тема 8. Управління вартістю в умовах реорганізації компанії

Сутність та цілі реорганізації підприємства в процесі управління вартістю підприємства. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства (злиття, поглинання, приєднання). Реорганізація, спрямована на розукрупнення компаній (поділ, виділення). Перетворення як особлива форма реорганізації компанії.

Етапи оцінки вартості компанії за умов реорганізації. Аналіз поточного стану компанії. Фінансовий аналіз компанії та виявлення внутрішніх факторів, які сприяють росту його вартості. Аналіз можливостей реструктуризації.

Література: 2, 5, 6, 11, 14, 15, 18, 19, 21.

Тема 9. Особливості управління вартістю підприємств-банкротів

Поняття банкрутства підприємства. Неплатоспроможність. Види банкрутства підприємств: реальне (юридичне) банкрутство, технічне банкрутство, умисне банкрутство, фіктивне банкрутство. Ознаки настання банкрутства. Внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на процес банкрутства компанії.

Підходи та особливості оцінки вартості майна підприємства-боржника. Діагностика фінансової кризи підприємства. Ліквідаційна вартість активів. Зупинення обігу і скасування реєстрації випуску акцій. Зупинення обігу і скасування реєстрації випуску облігацій.

Планування фінансового оздоровлення підприємства. Джерела фінансового забезпечення санації підприємства. Санація балансу підприємства. Відновлення вартості в процедурі санації.

Література: 2, 3, 10, 13, 16, 18, 21, 23.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ з дисципліни «АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЇ»

Теми курсу	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	ІРС	Тренінг, КПІЗ	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Сутнісна характеристика та еволюція розвитку теорії управління вартістю компанії						
Тема 1. Концептуальні основи розвитку вартісного підходу до управління компанією	2	1	-	3	10	усне опитування, тестування
Тема 2. Моделі вартісно-орієнтованого управління компанією	2	1	1		10	усне опитування, тестування
Тема 3. Формування механізму управління вартістю компанії	4	2	1		10	усне опитування, задачі
Тема 4. Позичування підприємства на фондовому ринку як елемент управління вартістю	4	2	1		10	тестування, задачі
Тема 5. Організаційні особливості та основні підходи до оцінювання вартості компанії	4	2	-		10	усне опитування, задачі
Змістовий модуль 2. Оцінювання вартості компанії: теоретичні та практичні аспекти						
Тема 6. Методи оцінки вартості компанії в рамках ринкового та витратного підходів	4	2	1	3	10	усне опитування, тестування
Тема 7. Методи оцінки вартості компанії в рамках дохідного підходу	2	2	1		10	
Тема 8. Управління вартістю в умовах реорганізації компанії	4	2	-		12	тестування, задачі
Тема 9. Особливості управління вартістю підприємств-банкрутів	4	1	-		12	
Разом	30	15	5	6	94	

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ з дисципліни «АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЙ»

Практичне заняття 1

Тема 1: Концептуальні основи розвитку вартісного підходу до управління компанією

Мета: узагальнити знання щодо еволюції концепцій управління вартістю компанії, засвоїти основні поняття та фактори формування вартості компанії.

Питання для обговорення:

1. Поняття вартості підприємства як економічної категорії.
2. Види вартості підприємства.
3. Фактори формування вартості підприємства.
4. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення вартості компанії.

Література: 2, 3, 5, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23.

Тема 2. Моделі вартісно-орієнтованого управління компанією

Мета: опанувати основи моделювання вартості компанії, ознайомитись з концептуальною моделлю управління вартістю А. Дамодарана; дослідити особливості застосування моделі «Пентагон» McKinsey, моделі збалансованої системи показників Р. Каплана і Д. Нортон; з'ясувати переваги інтегральної системи управління вартістю на основі збалансованих карт показників.

Питання для обговорення:

1. Моделювання вартості компанії.
2. Характеристика концептуальної моделі управління вартістю А. Дамодарана.
3. Особливості застосування моделі «Пентагон» McKinsey.
4. Модель збалансованої системи показників Р. Каплана і Д. Нортон (Balanced Scorecard - BSC).
5. Інтегральна система управління вартістю на основі збалансованих карт показників.

Література: 2, 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 20, 22, 23.

Практичне заняття 2

Тема 3. Формування механізму управління вартістю компанії

Мета: ознайомитись з особливостями формування механізму управління вартістю компанії; обирати пріоритетні напрями реалізації дивідендної політики компанії.

Питання для обговорення:

1. Сутність управління вартістю підприємства.

2. Складові елементи та етапи процесу управління вартістю компанії та їх характеристика.

3. Принципи управління вартістю компанії.

4. Формування механізму управління вартістю компанії.

5. Напрями реалізації дивідендної політики компанії. Моделі та види дивідендної політики.

6. Оцінка ефективності системи управління вартістю. Інформаційне забезпечення управління вартістю компанії.

Література: 1, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 19, 21.

Практичне заняття 3

Тема 4. Позичування підприємства на фондовому ринку як елемент управління вартістю

Мета: вміти визначати чинники, що впливають на зростання ринкової вартості цінних паперів компанії; дослідити практику первинного розміщення акцій на біржі IPO на практиці конкретних компаній

Питання для обговорення:

1. Форми та види фінансових інструментів.

2. Чинники, що впливають на зростання ринкової вартості цінних паперів підприємства. Джерела інформації про фондову активність підприємства.

3. Визначення напрямів управління вартістю підприємства шляхом активізації його діяльності на фондовому ринку.

4. Первинне публічне розміщення акцій приватної компанії на біржі IPO (Initial Public Offering).

Література: 2, 3, 5, 6, 14, 17, 22.

Практичне заняття 4

Тема 5. Організаційні особливості та основні підходи до оцінювання вартості компанії

Мета: вміти організувати процедуру оцінки вартості майна; аналізувати основні підходи до оцінки вартості компанії та розуміти переваги та недоліки кожного з них.

Питання для обговорення:

1. Сутність та значення оцінки вартості компанії.

2. Організація процедури оцінки вартості майна.

3. Методичне забезпечення оціночної діяльності.

4. Принципи та підходи до оцінювання вартості підприємств. Традиційні підходи та опціональний підхід (на основі опціональних моделей ціноутворення).

5. Переваги та недоліки підходів до оцінки вартості компанії.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 17, 23.

Практичне заняття 5

Тема 6. Методи оцінки вартості компанії в рамках ринкового та витратного підходів

Мета: освоїти методику оцінки вартості компанії в рамках ринкового та витратного підходів

Питання для обговорення:

1. Технологія застосування порівняльного (ринкового) підходу до оцінки вартості компанії.
2. Методи оцінки вартості компанії в рамках ринкового підходу. Метод ринку капіталу (компанії-аналога). Метод порівняння продажів (транзакцій). Метод галузевих коефіцієнтів. Метод зіставлення мультиплікаторів.
3. Майновий (витратний) підхід до оцінки вартості компанії. Ліквідаційна вартість. Оцінка ліквідаційної вартості.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 17.

Практичне заняття 6

Тема 7. Методи оцінки вартості компанії в рамках дохідного підходу

Мета: освоїти методику оцінки вартості компанії в рамках дохідного підходу; здійснювати порівняльний аналіз різних методів оцінки вартості та обрати оптимальний для конкретного підприємства.

Питання для обговорення:

1. Методи дисконтованих грошових потоків (Discounted Cash-flow = DCF).
2. Особливості застосування методу капіталізації доходів.
3. Метод аналізу надприбутку та метод економічної доданої вартості.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 17, 21.

Практичне заняття 7

Тема 8. Управління вартістю в умовах реорганізації компанії

Мета: дослідити практику управління вартістю в умовах реорганізації компанії.

Питання для обговорення:

1. Сутність та цілі реорганізації підприємства в процесі управління вартістю.
2. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання.
3. Реорганізація, спрямована на розукрупнення компаній: поділ, виділення. Перетворення як особлива форма реорганізації компанії.

Література: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 14, 18, 19, 21.

Тема 9. Особливості управління вартістю підприємств-банкрутів

Мета: вміти діагностувати фінансову кризу та планувати фінансове оздоровлення підприємства; знаходити джерела фінансового забезпечення санації підприємства для відновлення вартості компанії.

Питання для обговорення:

1. Діагностика фінансової кризи підприємства.
2. Планування фінансового оздоровлення підприємства.
3. Джерела фінансового забезпечення санації підприємства. Санація балансу підприємства. Відновлення вартості в процедурі санації.

Література: 2, 3, 10, 13, 16, 18, 20, 22, 23.

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПІЗ)

Мета КПІЗ – сформувати практичні навички розв’язку проблемних завдань з курсу „Аналіз та управління вартістю компаній”.

Для її досягнення вирішуються такі завдання:

- 1) подальше набуття навичок логічного мислення і самостійного викладення матеріалу;
- 2) розвиток комунікабельності в набутті і використанні інформації;
- 3) наближення теоретичних знань студента до вимог виробництва;
- 4) засвоєння методів техніко-економічних і планових розрахунків;
- 5) формування (вміння) здібності до самостійної роботи;
- 6) підготовка до виконання дипломної роботи.

Зміст, структура та обсяг КПІЗ

Завдання для виконання КПІЗ видаються студентам на початку навчального семестру. Завдання кожному студенту видаються викладачем, який здійснює методичне керівництво його виконанням у процесі консультацій та підготовки до його захисту. Результатом виконання КПІЗ є розробка та прийняття управлінських рішень щодо максимізації вартості компанії із урахуванням чинників внутрішнього та зовнішнього середовища.

Завдання виконуються тільки письмово.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни „Аналіз та управління вартістю компаній” є важливою складовою навчального процесу, яка передбачає поглиблення, узагальнення і закріплення теоретичних знань з управління вартістю та застосування здобутих вмінь для вирішення практичних завдань в даній галузі.

Метою виконання КПІЗ з дисципліни „Аналіз та управління вартістю компаній” є застосування набутих теоретичних знань для вироблення практичних навичок з розробки та реалізації конкретних управлінських рішень щодо максимізації ринкової вартості підприємства із урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

КПІЗ виконується самостійно кожним студентом під керівництвом викладача в процесі консультацій та підготовки до його захисту. Студент обирає свій варіант комплексного практичного індивідуального завдання та виконує його впродовж семестру відповідно до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою допуску до здачі змістовних модулів.

Виконання КПІЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Варіант	Тема презентацій
1,11,21	Використання концепції вартісно-орієнтованого управління при виборі стратегічних альтернатив розвитку компанії
2,12,22	Оптимізація структури капіталу та її вплив на вартість компанії
3,13,23	Концепція «дійсної вартості бізнесу» А. Дамодарана.
4,14,24	Публічне розміщення акцій як інструмент капіталізації
5,15,25	Стратегічні і тактичні цілі виходу компаній на відкриті ринки капіталів
6,16,26	Особливості створення вартості компанії при реструктуризації
7,17,27	Основні чинники збільшення вартості компанії в процесі злиття і поглинання
8,18,28	Вплив аутсорсингу на вартість компанії
9,19,29	Сучасні концепції управління вартістю компанії
10,20,30	Проблеми формування вартості підприємств на сучасному етапі розвитку вітчизняного фондового ринку

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Головним результатом виконання цього завдання є формування у студентів навиків прийняття управлінських рішень щодо максимізації ринкової вартості підприємства (за вибором студента), з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

На основі аналітичної інформації, одержаної після проведеного аналізу фінансово-економічної звітності підприємства, студенти повинні:

1) застосовувати кожен із методів оцінювання вартості підприємства на практиці, порівняти результати оцінювання ринкової вартості підприємства, отримані із застосуванням різних методів;

2) систематизувати переваги та недоліки існуючих підходів та методів оцінювання вартості підприємства та обрати оптимальний методичний підхід до оцінювання ринкової вартості досліджуваного підприємства;

3) розробити ефективні заходи із управління вартістю активів та капіталу підприємства; запропонувати оптимальну структуру капіталу, що забезпечить максимізацію ринкової вартості підприємства;

4) розробити комплекс заходів із управління вартістю підприємства на основі раціоналізації структури капіталу та використання активів;

5) діагностувати чинники зовнішнього середовища, що впливають на ринкову вартість досліджуваного підприємства; запропонувати конкретні управлінські рішення щодо максимізації ринкової вартості підприємства з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища;

б) здійснити прогноз ринкової вартості підприємства за умови оптимістичного та песимістичного сценаріїв розвитку економіки держави;

7) розробити заходи із нейтралізації негативного впливу зовнішнього середовища на ринкову вартість підприємства.

Індивідуальна робота повинна містити вступ, висновки, список використаної літератури із посиланнями на нього в тексті роботи.

Оформлення індивідуальної роботи

Індивідуальну роботу оформлюють у вигляді пояснювальної записки на аркушах формату А4. Загальний обсяг роботи 20–25 сторінок набраного на комп'ютері тексту (шрифт 14 Times New Romans, інтервал 1,5. Поля: праворуч – 1 см, ліворуч, зверху, знизу – 2 см). Рекомендовано подання інформації у формалізованому вигляді (таблиці, графіки, рисунки).

ТРЕНІНГ з дисципліни «АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЙ»

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у студентському колективі, встановленні правил проведення тренінгового заняття (ділової гри) та умов підбиття підсумків. Ознайомлення студентів з роздатковим матеріалом: сценарієм ділової гри, бланками документів, таблицями тощо.

3. Практична частина реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю у 3-6 осіб шляхом виконання завдань ділової гри чи проблемних питань тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків відбувається шляхом обговорення результатів виконаних тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

5. Результатом проведення тренінгу повинна бути підготовка аналітичного звіту щодо виконання завдань тренінгу та презентація за результатами аналітичного звіту.

Тематика тренінгу:

1. Переваги та недоліки існуючих підходів та методів оцінювання вартості компаній.

2. Особливості формування механізму управління вартістю вітчизняних компаній.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять без участі викладача, метою якої є забезпечення системності знань, вміння використовувати набуті знання для вирішення практичних завдань.

Перелік питань самостійної роботи:

1. Етапи становлення та розвитку вітчизняних акціонерних товариств.
2. Особливості функціонування вітчизняних акціонерних товариств.
3. Особливості інвестування в акції підприємства.
4. Особливості оцінки акціонерної вартості.
5. Особливості оцінки втрати акціонерного капіталу.
6. Особливості оцінки збитків акціонерів.
7. Особливості біржового котирування.
8. Взаємодія з учасниками фондового ринку.
9. Організація співпраці компанії з банками.
10. Положення концепції ланцюга цінностей у вартісному менеджменті.
11. Основи впровадження збалансованої системи показників.
12. Проблеми системи управління інвестиційною діяльністю.
13. Показники інвестиційної активності підприємства.
14. Інноваційні методи оцінювання ефективності інвестицій.
15. Кларксонівські принципи як основа взаємовідносин між найманим менеджментом компанії і власниками (Clarkson Principles).
16. Управління фінансовим важелем у процесі створення вартості підприємства.
17. Моделі та види дивідендної політики.
18. Інформаційне забезпечення управління вартістю компанії.
19. Чинники дивідендної політики.
20. Практичне застосування теорій дивідендної політики.
21. Обґрунтування дивідендної політики та порядку виплати дивідендів, її впливу на вартість компанії.
22. Проблеми контролю над корпорацією, що впливають на дивідендну політику.
23. Джерела створення вартості при корпоративному стисненні.
24. Загальні правила та процедура поділу (виділення). Способи корпоративного розширення.
25. Організація збільшення статутного капіталу додатковими внесками акціонерів, реінвестицією дивідендів та прибутком.
26. Регуляторні вимоги до обігу акцій за межами країни.
27. Рейдерські захоплення та способи протидії їм.
28. Організація ліквідації підприємств. Зупинення обігу і скасування реєстрації випуску акцій. Зупинення обігу і скасування реєстрації випуску облігацій.
29. Заходи з відновлення вартості в процедурі санації підприємства.
30. Наслідки санації для вартості підприємства.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни „Аналіз та управління вартістю компаній” використовуються наступні методи оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконання завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Аналіз та управління вартістю компаній” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПІЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
<i>20 %</i>	<i>20 %</i>	<i>20 %</i>	<i>40 %</i>	<i>100</i>
1. Усне опитування під час занять (теми 1-5) – 10 балів за тему, макс. 50 балів. 2. Письмова робота = макс. 50 балів.	1. Усне опитування під час занять (теми 6-9) – 10 балів за тему, макс. 40 балів. 2. Письмова робота = макс. 60 балів	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів Захист КПІЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів	1. Тестові завдання (25 тестів по 2 бали за кожен) – макс. 50 балів. 2. Завдання 1 – макс. 25 балів. 3. Завдання 2 – макс. 25 балів.	100

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Найменування	Номер теми
Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-9
Програма для роботи з електронними таблицями Microsoft Office Excel	1-9
Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-9
Прикладне програмне забезпечення загального призначення	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Базилінська, О. (2019). Фінансовий аналіз: теорія та практика. *Центр навчальної літератури*, 328 с.
2. Білан, О. (2020). Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення вартості компанії. *Приазовський економічний вісник*, 54, с. 75-79.
3. Майстер, А. (2019). Первинне публічне розміщення акцій (IPO) як метод приватизації підприємств державного сектору економіки. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/29796/125-141.pdf>.
4. Мойсеєнко, І., Ревак, І. (2019). Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 276 с.
5. Рузакова, О. (2022). Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*, № 2, с. 7-13. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/05/2022-es-21-01.pdf>.
6. Селіверстова, Л., Скрипник, О. (2019). Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Центр навчальної літератури, 274 с.
7. Синілова, О. (2020). Методологічні засади оцінки вартості підприємств. *Соціальна економіка*. Випуск 60. URL: <file:///C:/Users/Admin/AppData/Local/Temp/16700%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-33195-1-10-20210204.pdf>.
8. Шилова, Т. (2020). Ризик-орієнтований підхід до генерації вартості підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 2 (73). URL: <file:///C:/Users/Admin/AppData/Local/Temp/219965-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-497908-1-10-20201221.pdf>.
9. Arnold, G., Davies, M. (2020). *Value Based Management*. Wiley, p. 384.
10. Beattie, A. (2020). *Business Forecasting: Understanding the Basics*. Investopedia, 432 p.
11. Beckett-Camarata, J. (2020). *Public-Private Partnerships, Capital Infrastructure Project Investments and Infrastructure Finance*, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 225-241.
12. Blokdyk, G. (2020). *Fixed Assets Management A Complete Guide*, Edition Paperback, 317 p.
13. Bridges, M. (2021). What is Value Based Management? URL: <https://flevy.com/blog/what-is-value-based-management-vbmhttps://mark-bridges.medium.com/what-is-value-based-management-vbm-d08fd520b705>.
14. Corazza, G. (2019). *Value Based Management Systems and Firm Performance An Analysis of the Literature* URL: <https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-6832-68-7/8.pdf>

15. Green, F. (2021). *How To Make Money In Stocks: A Guide To Stock Market Investing For Beginners To Show That Wealthy People And Hedge Funds Shouldn't Have All The Fun* Paperback, 150 p.
16. Hamilton, Ch. (2021). *Stock Market Terminology for Beginners: A Complete Guide to learning the Stock Market Lingo* Paperback, 84 p.
17. He, S. (2020). *Real Estate Investing Quick Start Guide: The Simplified Beginner's Guide to Successfully Securing Financing, Closing Your First Deal, and Building ...* Real Estate, 313 p.
18. *How To Value A Company: An In-Depth Guide To The Business Valuation Process* (2021). Research Report. URL:<https://www.cbinsights.com/research/report/how-to-value-a-company/>.
19. Hyndman, R.J., & Athanasopoulos, G. (2021) *Forecasting: principles and practice*, 3rd edition, OTexts: Melbourne, Australia.
20. *McKinsey Model of Value Based Management* (2021). MBA Knowledge Base. URL:<https://www.mbaknol.com/strategic-management/mckinsey-model-of-value-based-management/>.
21. Mladjenovic, P. (2020). *Stock Investing for Dummies* Paperback, 400 p.
22. Shang, Z. (2021). *The Research of Financial Forecasting and Valuation Models*. Graduate School of Management, Atlantis Press. URL: file:///C:/Users/%D0%86%D1%80%D0%B0/Downloads/The_Research_of_Financial_Forecasting_and_Valuatio.pdf.
23. *The World's Most Valuable Brands* (2020). URL: <https://www.forbes.com/the-worlds-most-valuable-brands/#721ea669119c>.

Навчально-методичне видання

Чирак Ірина Миколаївна

Методичні рекомендації

з вивчення дисципліни

«АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ КОМПАНІЙ»

Для студентів денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 051 Економіка
Освітньо-наукова програма: «Аналітична економіка»

Підписано до друку 29 серпня 2023 р.
Формат 60x90/8. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Ум.-друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 1,37.
Зам № 057-23. Тираж 50 прим.

Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11а, м. Тернопіль, 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.*